

SLEKT OG DATA

SALTEN

Bevaring av gravminner på Bodø kirkegård, kvartal 1-26.

Denne rapporten er utarbeidet av Slekt og Data Salten (tidligere DIS-Salten Slekthistorielag) etter et fellesmøte mellom *Kirkevergen i Bodø (KV)* og *Slekt og Data Salten*. Mer om bakgrunnen er omtalt under *Innledning*. Vi som har gjort arbeidet presenterer dette som *Verneplangruppas forslag (VP)*. Vi har også involvert Nordlandsmuseets Oscar Berg i våre konklusjoner.

Sammendrag

Kirkevergen har etter forslag fra Asplan Viak AS besluttet å verne syv gravminner på kvartal 1-26. Verneplangruppa foreslår at tre meget viktige historiske personers gravminner også vernes. Disse er så viktig å ta vare på at de har **høyeste prioritet**, høyere enn førsteprioritet.

De øvrige gravminnene deles opp i tre prioriteter:

	Enkelt- stående	Miljø med x stk	Totalt	Hvorav festet	Netto
1. prioritet:	20	2 gr.m	21	5	16
2. prioritet:	17		17		17
3. prioritet:	12	3 gr.m	13	3	10
Totalt	49	2 miljø	51	8	43

Verneplangruppa har med åtte festede gravminner fordi disse er interessante utover festetiden.

Alle disse 51 gravmiljøene sto på kirkegården i 2011 da de ble vurdert i forhold til bevaringskriteriene fra 2010-planen. Noen av disse kan være slettet i ettertid, flyttet, lagret eller skadet på annet vis.

Tabell 1. Prioriterte gravminner 1-3 på felt 1-26 etter de tre historisk viktigste.

Felt	Rad	Grav	Festet	Tittel	Fornavn	Etternavn	Død	Prioritet	Kategori	Type	Slettet?
1. prioritet											
2	2	6	2019	Bakermester	Edvard Bernhard	Hegbom	1905	1	X	Unik	
3	1	31	1995		Simonethe N.	Udhaug	1908	1	H	Naturstein	
4	1	1		Kaptein	Edvard Christ.	Schønning	1909	1	E	Obelisk	
5	1	41		Skipper	Reinholdt Mikal	Olsen	1910	1	E	Obelisk	
6	1	11			Dagmar	Klingen	1910	1	O	Søyler	
8	2	12			Borghild Marie	Granmo	1914	1	G	Kulet	
11	2	2			Signe Sofie	Magnussen	1917	1,1	B	Rektangulær	
11	2	?			Toralv	Magnussen	1917	1,2	B	Rektangulær	S
12	1	13	2022		Ovald Kristian	Forøy	1918	1	I	Relieff, dekor	
13	1	37		Notmann	Johan	Wåge	1920	1	A	Kvadratisk	
16	1	9			Elias	Olsen	1922	1	F	Flat obelisk	
16	2	10		Vognmann	Ingemann	Fredriksen	1922	1	C	Stå.rektan.	
17	2	8		D/s ekspeditør	Heiberg	Pedersen	1924	1	B	Rektangulær	S
18	2	8			Willy	Karlsen	1926	1	A	Kvadratisk	
20	2	16	2021	Lods	Søren	Karlsen	1929	1	I	Relieff, dekor	
22	1	43			Eugenie	Olsen	1932	1	B	Rektangulær	
23	1	31	2008		Magnus	Aas	1934	1	X	Unik	S
23	2	28			Stinius	Jakobsen	1932	1	J	Jernkors	
24	1	33	2016		Anton	Hegstad	1933	1	D	Med vanger	S
24	2	28		Skipper	Thomas	Eitran	1922	1	B	Rektangulær	
25	2	44		Fisker	Peter Johansen	Ertsvik	1942	1	D	Med vanger	
26	1	13	2028	Lille	Kristian Ludvik	Bjørnhaug	1942	1	C	Stå.rektan.	
2. prioritet											
4	1	11			Kristian Bernh.	Jakobsen	1909	2	D	Med vanger	S
4	1	29	2005	Telefonformann	Hedvig Elfrida	Hanssen	1909	2	A	Kvadratisk	S
4	1	43			Edvard Olai	Ramberg (Ellingsen?)	1909	2	C	Stå.rektan.	
4	2	26	2016	Fattigforstander	Gerhard	Hjelbak	1936	2	G	Kulet	S
8	2	30		Los	Hans Meyer	Arntsen	1940	2	L	Trekors	
10	1	37	2004		Emma Jæger	Losnedahl	1916	2	I	Relieff, dekor	
11	1	9		Diakonisse	Petrine	Johannessen	1917	2	B	Rektangulær	
12	1	3	2006	Her hviler	Inga	Kristoffersen	1918	2	E	Obelisk	
16	2	42			Johan Bertinius	Jensen	1923	2	E	Obelisk	
18	2	14			Lavine Andrine (Lovise)	Fæste	1925	2	F	Flat obelisk	
18	2	38			Marie Helene	Johansen	1932	2	A	Kvadratisk	
20	1	9	2015		Inger Marie	Pedersen	1928	2	B	Rektangulær	S
20	1	21			Hansine	Johansen	1929	2	B	Rektangulær	
21	2	20	2004		Th.	Losnedal	1930	2	X	Unik	
23	2	24		Skomakermester	Heggelund	Jakobsen	1932	2	B	Rektangulær	
23	2	46			Fritz	Utz	1933	2	H	Naturstein	
24	1	31			Bjarne Johan	Svendsgaard	1939	2	C	Stå.rektan.	
3. prioritet											
1	2	1	2022	Lods	Hans Christian	Angell	1905	3	F	Flat obelisk	S
3	1	17			Thora Margrethe	Johnsen	1907	3	B	Rektangulær	
10	1	1			Anne	Sakariassen	1917	3	E	Obelisk	
15	2	18			Ester Dagmar Eline	Johansen	1921	3	G	Kulet	
16	2	18	2019		Rolf	Fygle	1923	3	C	Stå.rektan.	S
16	2	36			Josefine	Andersen	1923	3	L	Trekors	
18	2	4			Odd	Norum	1926	3	A	Kvadratisk	
18	2	13			Bjørg Fredrikke	Larsen	1926	3	I	Relieff, dekor	
20	1	29			Alfred	Alvsen	1929	3	B	Rektangulær	
21	2	30		Byggmester	Alfred Julius	Petersen	1948	3,1	B	Rektangulær	
21	2	32			Marie Lovise	Petersen	1948	3,2	B	Rektangulær	
21	2	34			Lauritz	Petersen	1931	3,3	B	Rektangulær	
23	2	10		Murmester	Thomas Von Westhe	Snevø	1932	3	A	Kvadratisk	S
25	1	39		Snekker	Einar Martin N.	Nordløv	1942	3	X	Unik	
25	1	41	2019	Enkefru fyrvokter	Emilie Marie B.	Larsen	1942	3	A	Kvadratisk	

Innledning

I 2010 tok Kirkevergen et initiativ overfor DIS-Salten (nå Slekt og Data Salten) om å lage en verneplan for gravminnene i Bodø kommune. En verneplangruppe med et medlem fra Kirkevergen og 4-5 fra DIS-Salten startet opp og arbeidet pågikk over flere år fram til 2016. Da var alle kommunens gravplasser besøkt, og alle gravminner over 60 år var vurdert både utfra tilstand og vernehensyn.

I perioden ble medlemmet fra Kirkevergen skiftet ut pga. jobbytte, og de siste årene var ingen fra KV med i arbeidet. DIS-Saltens frivillige i verneplanarbeidet varierte utfra lokalkunnskap knyttet til de ulike gravplassene. Også eksterne deltakere fra nærmiljøet, krigshistoriker og Kulturminner i Nordland (NFK) ble trukket inn underveis.

Dessverre er det bare ferdigstilt en rapport. Den ble i november 2010 overlevert Kirkevergen og presentert for Bodø kirkelige fellesråd. Her foreslo arbeidsgruppen *prinsipper og kriterier* for verneplanarbeidet. Rapporten gikk i detalj inn på kirkegårdene i Væran (Bliksvær, Helligvær og Landegode) og Bodin, samt den nedlagte gravplassen på Pelle Molins plass i Breivika (Bodø gamle kirkegård). Et omfattende materiale ble overlevert både skriftlig og elektronisk. Kirkeverge Stavrum ønsket da å få inn rapporter fra alle gravplassene i kommunen *før* Fellesrådet behandlet verneplanen. Fellesrådet vedtok i desember samme år å sende verneplanen ut på høring.

I 2016 engasjerte Kirkevergen Asplan Viak AS som fikk i oppgave å vurdere Bodø og Bodin kirkegårder. Firmaet foreslo å bevare hele kvartal 27-52 fordi det her var et helhetlig gravmiljø med gravminner fra hele bevaringsepoken, fra gravplassen ble tatt i bruk og opp til 1956. Dette er midtområdet på den eldste delen av kirkegården.

På de to andre områdene foreslo Asplan Viak å verne åtte gravminner: sju på området mot sør/flyplassen (kv.1-26) og ett på området mot nord/Olav V gate (kv. 54-65). Begge disse kvartalene på Bodø skal omreguleres og nå er en rekke gravminner midlertidig lagret et annet sted på kirkegården. Gravminner der festetiden ikke er gått ut skal settes tilbake på plass. Arbeidet med kvartal 1-26 startet opp i 2017 og medførte betydelig oppmerksomhet fra både Nordlandsmuseet og publikum. Det kom flere krasse leserbrev om dette i Avisa Nordland.

I juni 2018 hadde Kirkevergen og Slekt og Data Salten et møte hvor en konkluderte med at Slekt og Data Salten skulle vurdere kvartal 1-26 på nytt med formålet å foreslå et mindre antall gravminner som burde vernes slik at *viktige og verneverdige gravminner* ikke forsvant.

Verneplangruppa har i høst utført dette arbeidet og fremmer her sin innstilling. Da registreringa på Bodø kirkegård ble utført i 2011 var oppdraget å lage en plan for å verne eller gjenbruke gravminner for å ta vare på et levende, historisk og kulturelt gravminnemiljø.

I 2018 er oppdraget å *redde det som reddes kan* slik at ikke viktige gravminner forsvinner. M.a.o. en helt annen målsetning.

Bodø, den 15. november 2016

Viggo Eide

Aud Davidsen

Nils M. Nielsen

Erik Tømte

Mona Irene Engelian

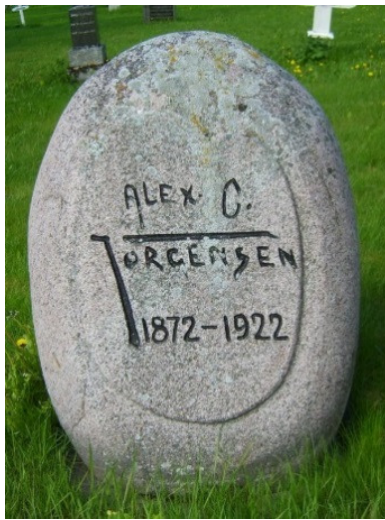
Kvartal 1-26

Konsulentfirmaet har foreslått å verne sju gravminner på området. Alle disse var i 2011 vurdert som *meget bevaringsverdige* eller *bevaringsverdige*. Slegt og Data Salten er enige i at disse bevares.

Historisk prioriterte gravminner

I tillegg foreslår vi at *tre historisk viktige persons* gravminner vernes da det vil være en katastrofe om disse forsvinner.

Det er kunstmaler *Alex. Jørgensen*, kjøpmann og oppfinner *Breder Carlsen* og Sør-Hålogalands første domprost, *Johan Iversen*. De to førstnevnte var sentrale personer i byens liv rundt år 1900.

Alexander Jørgensen var kunstmaler og arbeidet sammen med kjente malere som Chr. Krogh og Harriet Backer. Han gikk på malerskole i Kristiania, og bodde i Akersgade 67 i 1900. Blant oppdragene i hovedstaden var dekorasjonsmalerier ved Det kongelige slott.

Rundt år 1900 var det et aktivt kunstmiljø i Bodø som Jørgensen var en del av. I 1910 bodde han hos sin bror Fredrik i Dronningensgate 12, og ved sin død i 1922 bodde han i Urtegårdsgata 20, mer kjent som *Ormen Lange*.

Breder Carlsen er kjent for sine vyer og oppfinnelser, som lå langt forut for sin tid. Død 1935. Hans mest vellykkede oppfinnelse var *Thethys*, en oppblåsbar flytevest for fiskeri og sjøfart. Roald Amundsen med mannskap brukte livvesten og to av dem reddet livet sitt i ishavet takket være Breder Carlsens oppfinnelse. Hele ekspedisjonen kunne mistet livet hvis disse to hadde omkommet, ifølge polfareren.

Domprost Johan Iversen ble den første domprosten i det nye Sør-Hålogaland bispedømme

fra 1952. Den tidligere sjømannspresten passet godt det nordnorske lynnet og han var meget populær de 17 årene han virket i bispedømmet. Da han døde i 1969 var han fungerende biskop etter biskop Wisløffs plutselige død en måned tidligere. Fru Iversen døde for 22 år siden i 1996. Graven hennes er yngre enn 25 år.

Tabell 2. De mest bevaringsverdige gravminner på felt 1-26 etter Kirkevergens (KV) vedtak med tillegg av tre meget bevaringsverdige gravminner etter Verneplangruppas (VP) forslag.

3	2	26	Tømmermand	Anders O.	Hjelbak	1908	KV	X	Unik
10	1	5	Fireman	W. A.	Charles	1915	KV	F	Flat obelisk
13	1	13		Johanna	Jørgensen	1919	KV	F	Flat obelisk
15	1	1		Ivar Johan	Bliksvær	1921	KV	X	Unik
19	1	45		Leif Artur Høyer	Jeppesen	1928	KV	B	Rektangulær
19	1	35		Elisa Olufine	Petersen	1927	KV	X	Unik
20	2	46		Aasta	Eriksen	1930	KV	X	Unik
4	1	7	Domprost	Johan	Iversen	1969	VP	H	Naturstein
15	2	40	Kunstmaler	Alexander C.	Jørgensen	1922	VP	X	Unik
25	2	12	Oppfinner	Breder	Carlsen	1935	VP	B	Rektangulær

1. Prioriterte gravminner og gravmiljøer

Kategori A og B – kvadratiske og rektangulært stående gravminner

Utvalget foreslår å verne fem enkeltstående gravminner og ett par identiske støtter som står ved siden av hverandre.

En *barnegrav* pga. utforming, ornament og tekst. Lille **Willy Karlsen** døde 2 måneder gammel i 1926.

En *notmann* pga.

tittel og tidstypisk utformet stein. Fiskeren **Johan Peder Severin Wåge**, d. 1920, virket i sildeperioden som sikret at Bodø vokste kraftig og fikk beholde bystatusen.

Han var født på Vågønes, et plassbruk under prestegården i Bodin. Grunnmuren står der fortsatt. I 1900 var han notformann og bodde i Sandgade 2.

Til venstre et gravminne med usedvanlig rik dekor og en yrkestittel -«*dampskipsekspeditor*» fra 1900-tallet som nå ikke er i bruk. Fornavnet til **Heiberg Pedersen**, d. 1924, er et godt eksempel på den nordnorske navneskikken med å bruke et etablert slektsnavn til fornavn.

Heiberg Pedersen var født på Vega og bodde i 1900 på Mudvær som ugift fisker. Ti år seinere bodde han i Kongens gate 6 i Bodø og var kontormedarbeider på et *dampskipkontor*.

Annas grav er yngre enn 60 år.

Eugenie Olsen, født på Træna, d. 1932, har en helt enkel stein, glatt overflate med tekst i klassisk font. Fornavnet – *Eugenie* – er lite brukt i Nord-Norge. Det finnes på tre gravminner i hele kommunen, alle her på Bodø kirkegård.

I 1900 bodde hun i Torvgade 10a og ti år seinere i Torvgata 6.

Støtten til **familien Eitran** forteller historien om sykdom og barnedødelighet for hundre år siden.

Thomas Eitran var født på Leka i Nord-Trøndelag og kona Sofie Johanne Lorentsdatter var født i Nordfold.

De fikk elleve barn mellom 1885 og 1905, de to første på Leka, de øvrige i Bodø. Familien kom til byen i 1888 og bodde i Urtegaards Gade 4 i 1900.

Mellom 1898 og 1915 døde tre av barna i alderen 11, 4 og 21 år.

Signe Alvilde, d. 1898, ligger gravlagt på Bodø gamle kirkegård i Breivika. Hun døde av hjertefeil 9 år gammel.

Anton Kristian, døde av kolera (Cholera Nostras). Årstallene på steinen er feil, han levde

i årene 1905-1909 ifølge både kirkeboka og gravregisteret.

Sverre Trygve Johan døde av tuberkulose i 1915.

Datteren Edna Sofie og de andre barna vokste opp og fikk tildels lange liv.

Steinen er enkel og i god stand, titlene skipper og hustru forteller om oppgavene i familien, årstallene om levekår og barnedødelighet. Ednas grav er yngre enn 35 år.

To små gravminner til søsknene **Magnussen** utgjør ett miljø. Begge døde av *tub.* dvs tuberkulose, 16 og 1 ½ år gamle.

Toralv døde på Narvik pleiehjem i 1917 der han lå *på kur*.

Signe Sofie døde i 1916 (årstallet er feil på gravsteinen). Foreldrene var malermester Egil Magnussen

fra Tranø i Troms og Hilda fra Bodø. Familien bodde i Kongens gate 13.

Steinene er like og bør bevares samlet som et miljø.

Kategori C – Liggende rektangulært gravminne

Tittelen på støtten er sjelden, og det bør bevares ett gravminne med *vognmann* pga. yrkets historiske bakgrunn. **Ingeman Fredriksen**, d. 1922, var en av vognmennene som kjørte de avdøde fra Bodø kirke til kirkegården på Hernes.

Dette er den eneste gravsteinen i kommunen med tittelen vognmann/mand av seks personer med denne tittelen i gravprotokollen.

Illustrasjonsfoto:

Vognmann med hest og slede:

Anton Martin Hultins begravelse fra interimskirka (ex sangerhallen i Rensåsen) den 12. februar 1941.

Han var fra Trondheim og døde 91 år gammel. Hans gravminne er borte.

Vognmannen på bildet er Lauritz Wensel, han døde i mai samme år.

Familiegraven Bjørnhaug har en bred og lav stein med et kraftig symbol, den oppstående sol, øverst.

Faren til Kristian Ludvig f.1904, het også Kristian Ludvig Hansen Bjørnhaug og kom fra Saltdal. Mora Ragna Johansen kom fra Bodø. Han var fisker og høvedsmann og de

bodde i Urtegaards Gade 15. I 1910 har de flyttet til Myrparcel no 6 og 7, som kan være de to kvartalene rett øst for bryggeriet. Gårdeier er Ole Eliassen og de bor samme hus som Johan Waage. Faren, Kristian Ludvig d.e., var svekket og familien «fatigunderstøttet grundet sygdom».

Kristian Ludvig Bjørnhaug giftet seg i Bodø i mars 1932 med Dagmar Sofie. Lille Kristian f. oktober 1932 er kanskje deres første barn. Denne graven er festet av familien.

Kategori D – Gravminner med vanger

Gravminnene til familiene **Ertsvik** og **Hegstad** viser to ulike gravminner, en med vanger (ekstra stein) på utsiden og en med vangen i midten.

Utforming og dekor viser en god varians. Josefines grav er under 50 år gammel.

← Familien **Ertsvik**

← Familien **Hegstad** bodde i 1900 i Nøstgade 8. Anton var da jordarbeider uten fast tilsetting og delvis understøttet av *Bodø Fattigkasse*. Ti år seinere var han stenarbeider og de bodde i Rådhusmuget 2.

Einar Hegstads grav er yngre enn 50 år.

Denne graven er festet av familien.

Kategori E – Kvadratisk obelisk

Av ti obelisker på feltet skiller disse to seg ut. **Skipper Mikal Olsen**, d. 1910, i sort polert granitt viser ingen tegn til slitasje. Det kjennetegner disse gravminnene at vær, vind og groe ikke setter sine spor.

Jakteskipper Reinholdt Mikal Olsen var født i Fondenes i Hordaland og bodde i sjøleid gård i Dronningens Gade 62.

Obelisken til **kaptein Edvard Christ. Schønning**, d. 1909, har ikke holdt seg like bra pga. materialvalget. Bevares som tidstypisk, både steinen og teksten nederst: *Gud er kjærlighet*.

Edvard var født i Evenes, Ofoten 1938. Slo seg ned som skipper, gårdbruker og selveier på Hjertø, Sørfold i 1865 og 1875.

«I vår nære historie var sjøkaptein Edvard Schønning en av Saltens fremste enere i allsidighet og skaperkraft. Han har ikke fått noe varig minne etter seg, noe han så absolutt burde hatt. I 1883 selger han sin virksomhet på Hjertøya. Familien flytter til Tordenskjolds gate i Bodø, og Edvard Schønning blir ansatt som kaptein i Saltens Dampskibsselskap. En ansettelse som varer helt til hans død i 1909.» skriver Svein Fygle i *Årbok for Steigen 1976*.

I folketellinga 1900 oppholder han på *dampskipet Folden* i Bodø havn. Ved sin død i 1909 var kun bopæl Bodø oppgitt.

Et utvalg høye gravminner, synlig fra lengre avstander, gir et fin variasjon og et visuelt godt inntrykk av gravplassen.

Kategori G – Kulet gravminne

Kulet gravminne har en kant og baksida med ruglet mønster.

Borghild Marie Granmo var skolepike og døde i 1914, bare 16 år gammel av tuberkulose. Sykdommen var som kjent ekstremt smittsom, hennes mor døde av det samme, nøyaktig ett år tidligere. Dødsfallet gjorde nok inntrykk på mange, for teksten nederst sier:

Reist av hennes lærere ved Middelsskolen.

Borghild og mora Marie, fra Namsos, bodde i Rensaas Gade 9 eller 10 i 1900 og Prinsens gate 5 i 1910. Faren Benjamin Granmo fra Hattfjelldal var fraværende i 1910-tellinga, yrket hans var graastensmurer.

Kategori H – Naturstein

Natursteinen over **Simonethe Nikoline Udhaug** f. Dahl, d. 1908, og ektefellen kjøpmann **Hans Jørgen Udhaug**, d. 1925, er et høyreist gravminne med rustikt uttrykk.

Hun var født i Hol sogn i Buksnes, Vestvågøy, han var født i Trondheim og virket i Buksnes i folketellinga 1875.

De bodde i Havnegade 1 i 1900 og han som enkemann i Prinsensgate 16 i 1910. Dvs krysset av Havnegata og Prinsensgate, i dag i Solparken.

Bevares pga. utformingen og navnene. Simonette er brukt på to gravminner på Bodin, eneste med dette navnet på Bodø kirkegård.

Kategori I – Gravminne med relieff som dekor

Gravminner med relieff som dekor er ofte laget i betong med formstøpt ornament og/eller innfelte plater av stein eller glass.

Asylpleier **Ovald Forøy**, d.1918, fikk et sjeldent vakkert gravminne med et kors på hvit marmor omkranset av laurbær med en fugl på toppen. Svært unikt gravminne i Bodø. Denne graven er festet av familien.

Ovald Kristian Fredriksen Forøy var fra Bø i Vesterålen og ble viet der i 1907 med Anna Eline Kaspersdatter. Hun var også fra Bø. Her fikk de to barn, Astrid Ekarda i 1906 og Fredrik Marselius i 1908 (død av tuberkulose i 1911). En gang etter 1911 flyttet familien fra Solbakken gård i Bø til Bodø fordi Ovald fikk arbeid på Rønvik Asyl.

I 1918 døde familiefaren bare 31 år gammel av lungebetennelse og to år seinere giftet Anna Eline seg med transportarbeider Johan Arnt Rønneberg fra Bodø. De fikk to barn hvorav den første ble oppkalt etter den avdøde ektefellen; Ovalda Helene, f. 1920, og den andre etter sønnen som døde i første ekteskap; Fredrik, f. 1922.

I 1935 fikk de siste to barna bevilling av departementet til å anta slektsnavnet Forøy i stedet for Rønneberg.

Hustruen Anna Eline døde i 1982, hele 64 år etter sin første ektefelle. Da var hun respektable 97 år. Graven hennes er under 40 år gammel.

Los **Søren Karlsen** fra Skjerstad, d. 1929, førte fjordbåtene trygt fram langs kysten. Anna Ovidia var hans andre kone og tok vare på Sørens barn fra første ekteskap når losen var på havet. De fikk ikke egne barn, men tok til seg tre gutter, hvorav to vokste opp.

Mens Søren levde bodde han i først i Dronningens Gade 49 og seinere i nr 38.

Anna levde som enke i 52 år og ble gravlagt i 1981. Graven hennes er under 40 år gammel.

Glassplate med gravert inskripsjon er typisk for slike steiner. Denne graven er festet av familien.

Kategori J – Jernkors

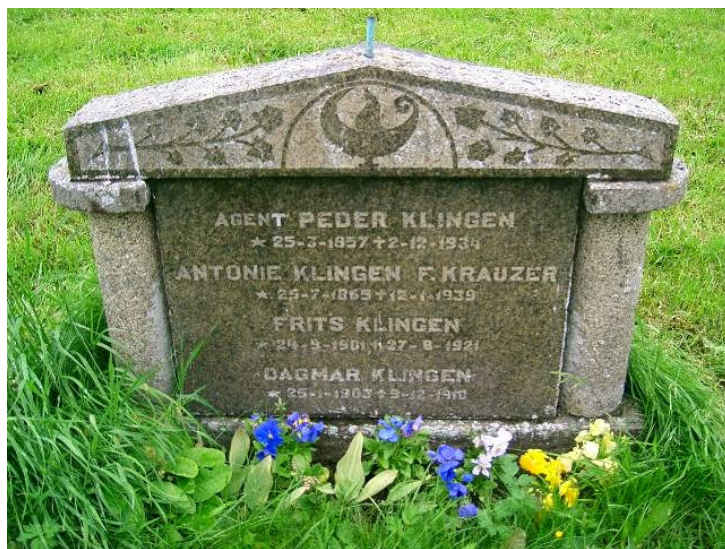
Enkle kors har overraskende lang levetid, trekors kan bli over 100 år gamle. Mange kors er så enkle at de oppfattes som simple eller dårlige gravminner. Det var gjerne fattigfolk som fikk slike etter seg.

Stinius Jakobsen fikk et jernkors da han døde i 1932. Hvitmalt og tydelige opprustet har gravminnet ikke evighetens perspektiv. Men i sin enkle form og slitte overflate viser det forskjellene blant Bodøs befolkning for hundre år siden.

Stinius var født på Baksundholmen ved Saltstraumen. I 1900 var han gift og hadde to barn og varj husmann, jordbruker og fisker på Ripnes. Ti år seinere bodde han i Bodø og var *sildoljefabrikkarbeider*.

Kategori O – Gravminne med søyler

Klingens familiegrav er formet som et gresk pediment hvilende på to søyler, dekorert med utsøkt ornamentikk. Figuren kan være ei oljelampe. Det er et religiøst symbol, og olje peker mot bl. a. hengivelse og et nytt gudommelig liv. På toppen mangler et element, kanskje en fugl. Gravminnet gir inntrykk av høy sosial posisjon i byen. Slik var det ikke hele tiden:

Agent Peder Klingen var født i Buksnes og Antonie var fra Målselv. Han livnærte seg i 1900

som reisende i *klædervarer* og bodde i Rensaas Gade 21-23.

Ti år seinere var adressa Urtegate (Urtegårdsgata) 11 og han var *kjøttthandler* og delvis fattig-understøttet. Det må ha gått bedre med dem etter hvert, han døde ifølge gravteksten som (handels)agent. Når han døde på gamlehjemmet i en alder av 77 år i 1934 står det i kirkeboka: Gift, Handlende omreisende.

Kategori X – Andre unike gravminner

Disse to unike gravminnene er ikke like store, det første ca en halvmeter høyt, det andre over meteren (1,35).

Magnus og Jonethe Aas sitt minne er i polert sort granitt med rike utskjæringer. På toppen av steinen er ei oppslått bok eller bibel med tekst fra Åpenbaringen 22:14 – «Salige er de som tvetter sine kjortler, så de må få rett til livsens tre og gjennom portene komme inn i staden».

Boksteinen er ikke unik i Bodø, men (kanskje) den eneste på Bodø kirkegård.

Magnus Lauritz Aas var fra Øksnes og Jonethe Pedersen var fra Indre Skaalsvig (Innervik) i Gildeskål. Han var både gårdsdrenng, gårdbruker og fisker. De bodde et par steder på Sund før de kom til Bodø etter 1910. Her holdt de hus på Hernes, også her var han fisker og gårdbruker.

Bakermester Edevard Hegboms familiegravminne er stort og pompøst med inskripsjoner på ei enkel steinplate omkranset av en grov stein med hatt på toppen. Kanskje den eneste av sitt slag i kommunen.

Edevard var født i Bodø i 1842 og hustruen Emilie kom fra kjøpmannsfamilien Thommesen på Sandvik i Gildeskål.

Familien bodde i 1900 i Storgade 1, mens Emilie finner vi som enke i 1910 i Tordenskjoldsgate 4.

Edewards far, Peter Petersen Hegbom, var av taterslekt og kom til Bodø og startet Grand hotell.

Denne graven er festet av familien.

2. Prioriterte gravminner og gravmiljøer

Kategori A og B – kvadratiske og rektangulært stående gravminner

Telefonformann **Hans Hanssens** familiegrav er enkel og tradisjonell. Utvalget ønsker å bevare dette gravminnet pga. tittelen *Telefonformann*. Hans var fra Våg i Gudbrandsdalen, kona Petra Fredrikke Mikkelsen fra Kabelvaag. Familien bodde i Prinsensgate 16, nå hjørnet mellom Prinsensgate og gangveien i Solparken, som fortsetter som Fridtjof Andersens vei. I 1910 har familien fem døtre, Hans sin mor og ei *tjenestepige* fra Kabelvaag som var i slekt med Petra i sin husholdning. Den eldste dattera, Aslaug Camutha på 18 år, jobbet som *telefonistinde*.

Enkel er også barnegrava til åtteårige **Marie Helene Johansen**, d. 1932, med sitt uvanlige symbol i toppen. En sirkel, sol eller måne med et kors i front. Kan også sees som et omvendt hjerte.

To gravminner med titler fra yrker som knapt finnes lengre: **Skomakermester Heggelund Jakobsen**, d. 1932, og **Diakonisse Petrine Johannessen**, d. 1917.

Ifølge kirkegårdsprotokollen var *Heggelund Jakobsen* født i Hamarøy, mens det i folketellingene står Tysfjord. Han kom til Bodø under vekstperioden rundt århundreskiftet. I 1900 hadde han og kona Beret Jakobsen fra Steigen to barn. Familien bodde i Sandgade 2. Ti år seinere var barneflokket økt til fem og de hadde flyttet til Schyttesgate 6, et kvartal lenger øst.

På *Petrine Karoline Johannessens* gravminne står det at hun var født i Folden, nærmere bestemt Styrkesnes i Sørfold. Foreldrene var Johannes Edisen og Oline Pedersdatter. Petrine kom til Bodø seint i livet. I 1900 var hun diakonisse i Kristiania, mens hun i 1910 var menighetsdiakonisse, også det i penere byområder i hovedstaden. I Bodø levde hun bare noen få år. Fra 1912 til 1917 var hun økonomisøster og bestyrerinne ved Bodø sykehus.

Dette er to enkle og stilrene gravminner, Petrines nesten uleselig pga. slitt maling.

Inger Marie Pedersen, d. 1928, sitt gravminne i rød granitt lyser opp blant de mange sorte og grå steinene på Bodø gravplass. De to navnene på minnet er mor og sønn.

Inger var fra Gimsøy. I folketellinga 1900 bor hun og 4 barn i Urtegaards Gade 17 i Bodø. Hun står oppført som gift med matros Kristoffer Martin Jentoft Pedersen. Arbeidskone og delvis understøttet av Bodø Fattigkasse. Hun forsørget fire barn i alderen 6 til 13 år. Yngste barn var Harald.

I 1910 var hun blitt enke, arbeidet i en hermetikkfabrikk på daglønn, og bodde i Urtegaards Gade 17. Alle fire barna bodde sammen med mora, den eldste på 23 år var *dampskibspige*. Da Inger døde i 1929 var hun oppført som *matrosenke*.

Sønnen Harald døde i 1975 og hans grav er under 45 år.

Hansine Johansens, d. 1929, lille gravstein er enkelt dekorert med kors og betlehemsstjernen. Hun døde to dager før 30-årsdagen på lasarettet i Bodø, av hjernehinnebetennelse (meningitis). Tittelen til Hansine var fyrbøterhustru og hun bodde i Sjøgata 8.

Foreldrene hennes Rakel og Samuel Pedersen var begge fra Skjerstad, faren var maskinist til sjøs.

Hun vokste opp i Urtegaards Gade 1 A og Sjøgata 6.

Kategori C og D – Liggende rektangulært og gravminner med vanger

Gravminnet til **Edvard Olai Ellingsen Ramberg**, d. 1909, og kona **Anna Olea**, d. 1949, har et kraftig kors i midten og en flott omkransning av blomster. Verset på gravminnet sier:

*Nu har du funnet det du grunnet
ditt salighetens anker på.*

[Fra en salme av Hans Adolph Brorson].

Edvard var fra Bø i Vesterålen og Anna fra Hadsel. I folketellinga 1910 for Bodø var hun naturligvis oppført som enke og forsørget tre barn.

Det forholdsvis moderne gravminnet til **familien Jakobsen** er mest interessant fordi sønnen Erling, f. 1895, omkom i London i 1944. Det framkommer av andre kilder at han ble drept av ei *flygende bombe av typen V-1*. En tilfeldig og sjelden dødsårsak blant nordmenn under krigen. Han er neppe gravlagt på Bodø.

Ni år gamle **Bjarne Johans** innskrift er enkel; *Fred med ditt minne*. Ei hvit marmorstein gir denne lille barnegrava et fredfullt uttrykk, 1930-1939.

Etternavnet er stavet feil på gravminnet. Både da og nå brukte familien en D i navnet; Svendsgård.

Da han døde rykket foreldrene inn denne notisen:

«Vår eneste og inderlig kjære Bjarne Johan døde fra oss igår, snart 9 år gammel. Bodø, 18. septbr. 1939. Mary og Rudolf Svendsgård» Nordlandsposten 19. oktober 1939.

I byens to aviser kunne en samme dag lese denne reportasjen:

En sørgelig drukningsulykke

inntraff på havna i går. 2 smågutter i 8—9 års alderen hadde rodd ut fra fyllingen innafor Seivågs hermetikkfabrikk. Den ene gutten Bjarne Johan Svendsgård, satt bak i båten og styrte med ei åre. Plutselig mistet han balansen, falt ut og sank øieblikkelig. Den annen gutt greide ikke å hjelpe kameraten.

Det kom hurtig flere båter tilstede, men man kunne ikke se hvor *Bjarne Johan* lå. En ung mann, Erling Kvig, hoppet i sjøen og dukket for å finne den, men uten resultat. Redningsarbeidet blev vanskeliggjort på grunn av bunnforholdene. Det tok bortimot en halv time før det ved søkning lyktes å få ham op.

Sykebilen kom tilstede kort efter at forulykkede var bragt på land. Det blev gjort oplivningsforsøk mens man ventet på bilen og forsøkene blev fortsatt på sykehuset, men dessverre uten resultat.

Familien bodde i Storgata 56, hvor Godtemplarhuset ligger i dag. Før krigen gikk Torden-skjoldsgate helt ned til sjøen og Seivågs hermetikkfabrikk som lå omtrent rett nord for dagens rundkjøring mellom NRK-bygget og jernbanestasjonen. Bjarne Johan druknet bare 150-200 meter hjemmefra.

Kategori E og F – Kvadratisk og rektangulær obelisk

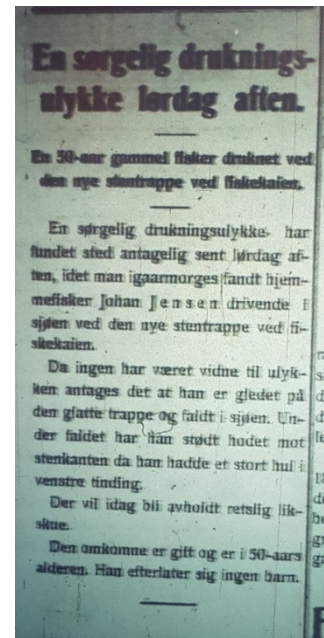

Tre obelisker, to kvadratiske i hhv. sort granitt og monzolitt fra Lødingen, en rektangulær (flat) i lys stein.

Inga Kristoffersen, d. 1918, arbeidet i 1900 i faren Petter Kristoffersens Slagterforretning. Faren var født i Bodin og mora Sigrid fra Soknedalen, Gauldal i Sør-Trøndelag. Inga står oppført som butikkdame i 1910 og bodde i Storgata 45. Da hun døde av magekreft var hun ugift kontordame på forkontor, dvs enten en slags ekspedisjon, eller kontoret før sjefens kontor.

Johan Bertinius Jensen, d. 1923, var byfisker i Bodø, → opprinnelig fra Vikør i Kvam, Hordaland. Han og kona Helmine fra Bø i Vesterålen deltok da jernbanen ble anlagt fra Kiruna til Narvik. I 1900 bodde de i Statens Almending Ankenes, Johan var jernbanearbeider og Helmine kokk i barakken.

I 1910 er de kommet til Bodø og bor i Rensaasgate 31, Johan som arbeider og Helmine som hustru. Han druknet ved et ulykkestilfelle og ble funnet død ved fiskekaien. Da bodde de i Bankgata.

Lavine Andrine (Lovise) Fæste, d. 1925, var fra Nordfold. Hun bodde i Rådhusmuget 2, ei gate som forsvant etter krigen. Her drev Lavine og ektemannen Kristian, fra Lindås ved Bergen, et losjihus. På folketellingsdagen i 1900 oppholdt 17 personer seg i losjiet. Foruten de to losjivertene og ei tjenestejente var det 14 gjester fordelt på familien Falck med sju personer, familien Jonassen tre personer og fire andre.

Alle tre obeliskene foreslås bevart for å gi en variert opplevelse av gravplassen.

Kategori G og H – Kulet gravminne og naturstein

Fattigforstander **Gerhard Hjelbak**, d. 1936, og **Fritz Utz**, d. 1933, har stor etterslekt i Bodø. Tittelen *fattigforstander* speiler en tidsalder der sykekasse, trygd og NAV var ukjente velferdsgoder. Fattighuset lå i Kirkegata 4, nedenfor Bodø kirke, mens fattigforstanderen sjøl bodde i Dronningensgate 16, et kvartal lenger vest.

Begge steinene er i godt hold og gir gravplassen en velkommen variasjon.

Kategori L – Trekors

Et uvanlig trekors står på grava til los **Hans Meyer Arntsen** fra Nystad på Valle i Bodin. I 1900 og 1910 jobbet han på Valvik gård, Mulstrand. Han døde 8. august 1948 på Bodø gamle hjem, 84 år gammel. Midt i korset ei treplate og navn gravert på et messingskilt.

I det digitale registeret (avskrift fra kirkegårdsprotokollen) er dødsfallet oppgitt til 8. september 1940. Det er helt feil.

Han ble begravet fra Bodø gravkapell. Gravkapellet ble reist på Bodø kirkegård i 1942, fordi både Bodø kirke og Bodø gravkapell brant 27. mai 1940. Fra mai 1940 til 1942 var sangerhallen ved Rensåsen byens interimskirke.

Kategori I – Gravminne med relieff som dekor

Emma Losnedahl, d. 1916, har en enkelt utstyrt betongstein med støpt kors og gravert navn på glassplate. Hun kom opprinnelig fra Nesna.

I 1900 bodde Emma Jæger på en gård i Løpsmarken hvor hun var husmoder og sto for husgjerning og fjøsstell hos to brødre Pettersen.

I 1910 var hun gift med Thor og bodde i Prinsensgate 10. Emma var den andre hustruen til Thor Losnedahl (se under). Hun døde av tuberkulose.

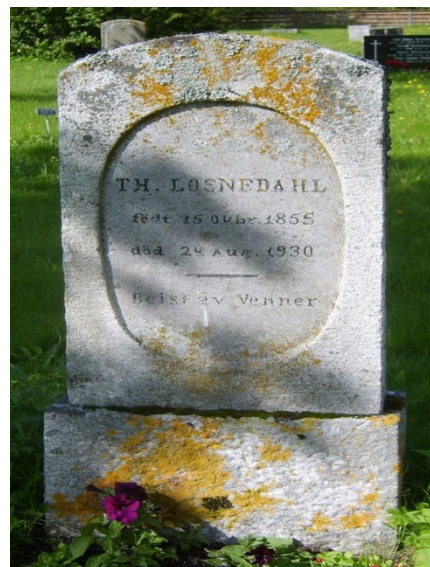
Kategori X – Andre unike gravminner

Thor Losnedahl, d. 1930, var født i Gulen, Sogn og Fjordane. I Bodø virket han bl.a. som revisor for overformynderiet. Han ga også privatundervisning i «*skrivning, handelsregning og dobbelt bokholderi m.v.*» Losnedahl var medlem av Bodø Schaklag og redigerte ei sjakkspalte i ei av byens aviser.

I 1900 bodde han i Schyttes Gade 2, og i 1910 Prinsensgate 10.

Steinen har en innfelt oval sirkel hvor navn og vita er hugget inn, samt *Reist av venner*. Enkelt og tiltalende gravminne.

Hans andre hustru Emmas gravminne (se forrige).

3. Prioriterte gravminner og gravmiljøer

Kategori A – kvadratiske gravminner

Lille **Odd Norum** døde en dag gammel i 1926. Utvalget foreslår å ta vare på barnegraven til en unge som ikke var dødfødt, men fikk én dag på jorden. Tidene skifter, barnedødeligheten var mye større for hundre år siden.

Murmester **Ole Forberg**, d. 1937. Murmesterens gravminne har en uvanlig form, med bulk nederst på ytterkanten.

Ole var fra Ytterøy i Nord-Trøndelag. Forberg bodde Sandgade 6 med hustru Marie B. Sneve fra Bodø, tre barn i alderen 2 til 13 år og konas bror Thomas Sneve som underholdes av Bodø fattigkasse. Ti år seinere var han blitt enkemann, og bor fortsatt sammen med barna og sin svoger. Thomas var *vanfør* (handikappet) og *hadde aldri noen bestilling* dvs at han ikke hadde noen fast jobb. Fikk støtte fra fattigvesenet. Thomas var ugift og døde av alderdomssvakhet.

Enkefru Fyrvokter **Emilie Larsen**, d. 1942. «Enkefru fyrvokter» viser hvor vanlig det var i tidligere tiders omtale av kvinner å bruke fru mannens-fornavn/tittel + felles-etternavn, jfr «*fru domprost Iversen*».

Emilie Maria Bergithe var fra Odden i Gildeskål og gift med Morten Ingvald Matiassen Larsen, Gildeskål. I 1900 bodde de i Fleinvær med 4 barn, Morten var fisker og husmand (uten jord). I 1910 oppholdt de seg på Tennholmen i Bodin, hvor Morten var fyrassistent og Emilie var fyrassistentkone, sammen med 7 barn. I 1910-tellinga er de *også oppført* under bosted Gamhaugen i Fleinvær, her med 11 barn. De fikk totalt 15 barn.

I 1918 bodde og arbeidet de på Grytø fyr i Helligvær. I desember dette året druknet fyrvokter Morten Ingvald Larsen og dattera Kristofa Bendikte Larsen, «*paa tur hjem med rakved fra Holmerne i Helligvær*». Han i en alder av 46 år, Kristofa Bendikte bare 17 år. De ble ikke funnet. Da satt Emilie igjen som enke med små barn, de yngste var født 1914, 1917 og den aller yngste datteren var født i juni 1918. Emilie må ha vært ei tøff kvinne.

Kategori B – rektangulært stående gravminner

To enkle gravstøtter med pen skrift. Gravminnene til **ekteparet Alvsen**, d. 1929/1955, og **Thora Johnsen**, d. 1907, gir variasjon på kirkegården.

Thora Margrethe Johnsen var fra Bjørnskinn, Dverberg, Andøy. I 1900 bodde hun i Kongens gate 12, sammen med sin mor Marie Davidsen som er enke, og en bror. Gårdeier er Marie Davidsens barn. Thoras far var kirkesanger Andr. Davidsen.

I 1906 giftet Thora Margrethe Davidsen seg med materialforvalter Johan Ludvig Johnsen i Alta. Hun bodde da i Kaafjord, vest for Alta. Da hun døde i 1907 var hun på besøk hos familien i Bodø. I kirkeboka står Kåfjord oppført som hjemsted.

Tre ugifte søsken fra **boktrykkerfamilien Petersen** ligger på rekke og rad med identiske steiner og utgjør et samlet miljø. Bør bevares under ett. Å beholde bare et av gravminnene til **Alfred Julius**, d. 1948, **Marie Lovise**, d. 1948 eller **Lauritz Petersen**, d. 1931, er ikke interessant.

Kategori C – Liggende rektangulært gravminne

Familiegravstedet Fygle. Ny stein som forteller en historie om barnedødeligheten. På foto ser gravminnet ut som om det er meget stort, men midtsteinen er bare vel ½ meter høy.

Sverre var fra Fygle på Vestvågøy, og hustru Jenny kom fra Tysfjord. De fikk sju barn, hvorav hele fem døde som småbarn mellom 1923 og 1939. Sønnen Rolf (1922-23) døde tidlig og ble *oppattkalt* da neste barn Rolf Martin (1923-24) ble født. Disse guttene levde begge vel 6 måneder. I 1931 druknet sønnen Magnar i Rødøy, 3 år gammel. Datteren Randi var 5 år da hun døde i 1937, hun var hjertesyk og etter å ha hatt meslinger var hun for tidlig utomhus. Den siste tragedien rammet familien da lille Helene døde etter 6 måneder i 1939. Bare Odd, f. 1925, og Liv vokste opp.

Gravminnet er festet av familien.

Kategori E og F – Kvadratisk og rektangulær obelisk

Anne Sakariassen, d 1916, og **los Hans Christian Angell**, d. 1905. Bevares utfra ønsket om variasjon og dynamikk på kirkegården.

Anne Sakariassen har feil dødsår på gravminnet (1917), hun døde av *cancer* (kreft) i Bodø 6. desember 1916, da var hun gift med dagarbeider Johan Zakariassen.

Anne Pernille Eline Hansdatter var fra Kuvik i Sørfold og ble 1892 viet i Bodø med Johan Eilert Klæbo Zakariassen, fisker, født i Flakstad. I 1910 bodde de og sønnen Erling i Dronningens Gade 50 i Bodø. I folketellinga ti år seinere er adressen Schyttes gate 5. Da er Johan løsarbeider og alle bruker Zakariassen som slektsnavn.

Hans Christian Angell, d. 1905, var fra Grønnøy, Meløy. I folketellinga 1865 bodde han sammen med kone og 4 barn i Fagerbak, Vågan som forpakter og gårdbruker.

I 1875 var han kommet til Bodø og bodde på gården Rensaasen med kone og 5 barn. Da er han *dampskibslos*. Ved folketellinga 1900 bor han i Torvgade og er *pensionert lods*.

Kategori G – Kulet gravminne

Mor **Josefine**, d. 1922, og datter **Esther Dagmar Eline Johansen**, d. 1921, har et felles gravminne. Mora døde av tuberkulose året etter Esther.

Det skiller seg ut pga. skriftens utforming. Ester var født i Bodø og ble bare 21 år. Faren skipper Peter Johannessen var fra Sørfold og mora Josefine fra Loppen i Finnmark. Familien kom til Bodø før 1898 og bodde i Helliesens gate 2, seinere i Sjøgata 40.

Kategori I – gravminne med relieff som dekor →

Barnegraven til **Björg Fredrikke Larsen**, d. 1926, bare 15 måneder gammel.

Kategori L – Trekors

Trekorset til **Josefine Andersen**, d. 1923, er ganske malingsslitt. Navneskiltet er av typen som var vanlig på ytterdørene til hus og leiligheter i Bodø. Dette skiltet har imidlertid fødsels- og dødsdatoen.

Josefine Amanda Andersen var fra Bodø, datter av fisker Kristian Andersen og hustru Anne Jakobine Johansen.

I 1900 bodde hun sammen med foreldrene og en bror i Nøstgade 6 eller 8, faren var *notbøder og arbeider*. Ti år seinere bor hun med foreldrene og to brødre i Storgate 27. Josefine er oppført som tjenestejente.

33 år gammel dør *ug. tjenestepige* Josefine Andersen av tuberkulose. Bopel er da Rønvik Asyl. Det står ikke noe om at hun arbeidet på Rønvik Asyl eller om hun var pasient.

Kategori X – andre unike gravminner

Steinplata til **snekker Einar Martin N. Norløv**, d.1942, er blant de mest beskjedne. Den står ikke på sokkel eller i et stativ, men lent opp mot et tre. Den tar liten plass.

Einar Nordløv var fra Brenna i Gimsøy sogn og var bygningsarbeider. Opprinnelig brukte familien både Ludvigsen og Eriksen til etternavn, men Einar tok i bruk Nordløv/Norløv på 1930-tallet. I 1938 giftet han seg med Kjellaug Røst i Bjørnevatn, Syd-Varanger. Hun kom fra en gruvearbeiderfamilie og hadde bl.a. bodd i Ballangen. De flyttet til Bodø og bodde i ei hytte på Hernes, i dag Elias Blix vei 8. Seinere ble hytta revet og familien reiste eget hus på stedet.

Nordlandsposten omtalte dødsfallet, som via NTB ble trykket i aviser over hele landet:

En arbeidsulykke som krevde ett menneskeliv

inntraff tirsdag på Langstranden ved Bodø. Snekker Einar Nordløv, Bodø, holdt på å legge tak på en barakke da et vindkast tok fatt i en taklem og kastet det mot Nordløv med den følge at han falt over fire meter ned på bakken. Han kom så stygt tilskade at han døde på sykehuset onsdag. Snekker Nordløv var 39 år gammel. Han etterlater seg hustru og et barn.

Barakke er ei mannskapsforlegning, dvs ei kaserne, bebyggelse til permanent innkvartering.